

Arbeidsverksted om Samskaping om velferdstjenester

Rettslige rammer for samarbeid med frivilligheten

Spesialrådgiver Ingrid Køhler Knutsen, Helsedirektoratet

Samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og frivilligheten

- I kommunene foregår frivillig innsats innenfor et bredt spekter av oppgaver, som idrett, kultur, helse og omsorg og på folkehelseområdet med temaer som inkludering, møteplasser og fellesaktiviteter.
- Flere henvendelser om ulike problemstillinger knyttet til at frivillige bidrar inn mot helse- og omsorgssektoren.
- Ofte ut fra et begrensende og problematiserende perspektiv.
- Erfaringer fra Leve hele livet og Bo trygt hjemme reformene.
- Frivilligheten er pekt på som viktige bidragsyttere innenfor begge reformene, i folkehelsearbeidet og på mange andre områder.

Rundskriv - Rettslige rammer for samarbeid på helse- og omsorgssektoren

Helsedirektoratet utarbeidet et rundskriv om **rettslige rammer for samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og frivilligheten.**

- Målgruppen for rundskrivet er virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven.

Det vil si:

- virksomheter i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og i spesialisthelsetjenesten
- private virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester etter avtale med kommunen eller regionalt helseforetak, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 siste ledd og spesialisthelsetjenesteloven § 2-1a 7. ledd.

Rundskriv - Rettslige rammer for samarbeid på helse- og omsorgssektoren

- Inneholder fortolkning av hvordan lover og forskrifter skal forstås og praktiseres.
- Helsedirektoratet har fortolkningsansvaret på helselovgivningen.
- Omhandler primært samarbeidet mellom helse- og omsorgstjenesten og frivillige organisasjoner, lag og foreninger.
- De samme reglene gjelder for samarbeid med frivillige enkeltpersoner, men virksomheten vil da vil ha et større ansvar for å sikre egnethet, opplæring, taushetsavtaler mm.

[Rettslige rammer for samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og frivilligheten - Helsedirektoratet](#)

Ansvar for utarbeidelse av rutiner for samarbeid med frivillige organisasjoner

- Gode rutiner for samarbeid med frivilligheten bidrar til forutsigbarhet og trygghet for alle parter.
- Den aktuelle virksomheten bør utarbeide en samarbeidsavtale for samarbeidet med frivilligheten om tilbud til pasienter, brukere og ev. pårørende.
- Avtalen bør klargjøre roller, tidsbruk, konkretisering av tilbudet som skal gis, økonomi, oppfølging og forankring i kommunen, sykehuset eller institusjonen, samt rutiner for varsling, evalueringer og veiledning.

Rettslige rammer for samarbeid på andre sektorområder

Rapporten Sammen om velferdstjenester:

«Frivilligsentraler og kommuner har eit utstrakt samarbeid om velferdstjenester, særleg knytt til inkludering og integrering, helse, omsorg og eldre. Møteplassutvikling er sentralt.»

En relevant problemstilling...

- Bruk av frivillige til transporttjenester for kommunens befolkning.
- Frivilligheten, gjennom organisasjoner, tilknytning til frivilligsentraler og/eller som enkeltstående frivillige, bidrar til å dekke eldres behov for transport.

Rettslige rammer for samarbeid på andre sektorområder

- Transport knyttet til *de kommunale helse- og omsorgstjenesten* > tilstrekkelig dekket i det eksisterende rundskrivet.
- Det kan være hensiktsmessig med noe tilsvarende veiledning innenfor andre sektorer.

Det går på...

- om ansvar og roller tydelig definert i ulike samarbeid og avtaler mellom frivillige og kommunen om transportløsninger.
- hvordan står disse avtalene seg i forhold til gjeldende regelverk; hvor går grensene for yrkestransport, hvem kan være sjåfører, hvilke kommunale servicefunksjoner og tjenester kan utføres av frivillige transportører?
- Den enkelte (frivillige) sjåfør sitt ansvar for passasjer under transport og "etter avlevering" på mottakersted? Hva med passasjerer med uttalt nedsatt kognitiv funksjon?

Rettslige rammer for samarbeid på andre sektorområder

Hva vil vi oppnå?

- *Tydelige rammer, ansvar og roller* for frivillighetens bidrag i å dekke eldre og andre gruppers behov for transport, slik at dette kan skape trygghet og tillit for brukere, pårørende og sjåførere. Barn og unge er også relevante brukergrupper som har behov for transport der det ikke finnes et dekkende kollektivtilbud. For foreldre og foresatte vil det være viktig å vite at transporten er trygg og kan avlaste dem i deres hverdag.
- *Kommunene får veiledning og støtte* til å utvikle trygge transportløsninger i samarbeid med frivilligheten, innenfor gjeldende regelverk.
- *Veiledning og rammer synliggjør mulighetsrommet* for frivillighetens bidrag og tar ned barrierer for å utvikle samarbeid og nye løsninger.

Våre vurderinger og anbefalinger

- Problemstillingene er understøttet av erfaringer fra sektoren.
- Kan være hensiktsmessig med noe tilsvarende veiledning for øvrige kommunale sektorer og enheter ut over helse- og omsorgssektoren.
- Ansvarer ligger ikke på Helsedirektoratet. *Men vi jobber i Bo trygt hjemme med store tiltaksporteføljer bl.a. knyttet til aldersvennlig transport, sosiale møteplasser, aktivitetstiltak, arbeid for å motvirke ensomhet der nettopp transport kan være en barriere for deltakelse.*
- Det bør være en "lavthengende frukt" for ansvarlig departement/etat å utarbeide veiledning som vil svare på sektorens usikkerhet.
- Vi kan bidra til å spre kjennskapen til en slik veiledning gjennom vårt arbeid.